

Мундариҷаи эссе

Меъёри баҳогузорӣ барои эссе				
Меъёрҳо(маҳ 40 бал)	5 бал	4 бал	3 бал	0 бал
1. Сохтори композиционӣ, баанҷомрасӣ, ҷиҳа-ти мантиқӣ, пайдарпайии фикрҳо дар баёни эссе	-ҳамаи элементҳои эссе иштирокдоранд(мундариҷа, қисми асосӣ,хотима); -қори хонанда аз рӯи мазмун пурра,алоқамандии нутқ пайдарпай дар баёни фикр	-ҳамаи сохтори элементҳои эссе иштирокдоранд, -қори хонанда аз рӯи мазмун пурра,алоқамандӣ ва баёни фикр пайдарпай,лекин як хатои мантиқӣ ё дар гузоштани сархат ба хатогӣ роҳ додааст	-аз 3 -2 элементҳои эссе вучуд дорад,алоқаман-дии фикрҳо дар рафти қор дида шудааст,лекин 2-4 хатои мантиқӣ ё дар гузоштани сархатҳо ба хатогӣ роҳ додааст	-дар рафти қор дар сархатҷудокунӣ хатогӣҳо вучуд дорад, на ҳамаи элементҳои сохтор иштирокдоранд, -аз 5 зиёд хатогӣҳои мантиқӣ вучуд дорад
2.Тартиб ва шарҳ додани калиди муаммо	-хонанда калиди муаммои матнро дуруст ва аниқ муайян кард; -дар тартиб додани муаммо аз рӯи фаҳмиш ҳеҷ гуна хатогӣҳо вучуд надорад -муаммои аз тарафи хатмкунанда ифода ёфта така намуда ба ягон манбаъ, бо мисолҳо ё порчаҳои аз	-хонанда калиди муаммои матнро дуруст ва аниқ муайян кард; -дар тартиб додани муаммо аз рӯи фаҳмиш ҳеҷ гуна хатогӣҳо вучуд надорад; -лекин шарҳ рӯякӣ мебошад	-барои муайян кардани муаммо кӯшиш намудааст,лекин аниқ ва барало ифода карда нашудааст; -шарҳ дода нашудааст ё гуфторҳо ҷои худро иваз кардааст.	-хонанда муаммои матнро аниқ ифода карда натавонистааст; -шарҳ дода нашудааст ё гуфторҳо ҷои худро иваз кардааст.

	ягон асар оварда шуда, шарҳ дода шудааст			
3. Шарҳ ва далелорӣ аз мавқеи муаллиф ба матн	-мавқеи муаллиф пурра ифода ёфтааст; - дар алоқамандӣ ва фаҳмиши мавқеи муаллиф хатогихо вучуд надорад -мавқеи муаллиф ба матн ё манбаъҳо така намуда шарҳ дода шудааст, мисолҳо ё порчаҳое, ки оварда шудааст мавқеи муаллифро тасдиқ мекунад	-мавқеи муаллиф аниқ ифода ёфтааст; -ҳеч гуна хатогихо вучуд надорад дар алоқамандӣ ва тақдироти мавқеи муаллиф; -лекин шарҳ рӯякӣ мебошад;	- кӯшиш намуд, ки мавқеи муаллифро баён кунад , лекин ноаён пурра кушода дода нашуд; -шарҳ дода нашудааст ё гуфторҳо ҷои худро иваз кардааст.	-хонанда мавқеи муаллифро ифода накардааст ё ифода карда бошад ҳам нодуруст -шарҳ дода нашудааст ё гуфторҳо ҷои худро иваз кардааст.
4. Тартиб додани тезис ва рад намудани фикри шахсӣ	-аз рӯи муаммои аниқ матн, ки муаллиф гузоштааст, хатмкунанда фикри худро баён намудааст (розӣ шуда ё нашуда ба мавқеи муаллиф); -дар намуди тезис ба муаммо муносибати шахсии худро аниқ ифода намуд	--аз рӯи муаммои аниқ матн, ки муаллиф гузоштааст, хатмкунанда фикри худро баён намудааст (розӣ шуда ё нашуда ба мавқеи муаллиф), лекин муносибати шахсии худ , дар намуди тезис аниқ ифода наёфтааст	-аз рӯи муаммои гузоштаи муаллиф, кӯшиш намудааст, ки фикри худро баён кунад, лекин аниқ ва пурра кушода дода нашудааст	-хонанда фикри худро дар бораи муаммо, ки муаллиф гузоштааст, аниқ ифода накардааст, рӯякӣ изҳор намудааст (мисол розӣ ҳастам/нестам бо муаллиф)
5. Далелорӣ аз мавқеи худ: миқдори далелҳо	-барои асоснок гардонидани тезис на камтар аз ду далел нишон дода	-барои асоснок гардонидани тезис як далел нишон дода шудааст (аз фикру	-як далел оварда шудааст -далел бо мисолҳои таҷрибаи ҳаёт ташаккул ёфтааст	-ҳамчун далел хонанда матнро бо шарҳҳои ягона ва дигаргунӣҳо нақл кардааст

	<p>шудааст(аз фикру мулоҳизаи шахсии худ) -далели якум аз матни хонда ё таъя намуда ба асарҳои адабиёти бадеӣ, асос гирифтааст; -далели дуҷум бо намунаҳои таҷрибаи ҳаёт таҳия ва дастгирӣ карда шудааст</p>	<p>мулоҳизаҳои шахсии худ) -далел аз матни хонда ё дар асоси асарҳои дигари адабӣ таъсис гардонида шудааст</p>		
6.Саводнокии далелҳо	<p>-тезис ва далелҳои пешниҳодшуда бо ҳам алоқаманд мебошанд; -далелҳо сахт ва боваринок, бо суханҳои худ ифода карда шудааст, бо мисолҳо ё ягон манбаъҳои адабӣ мустаҳкам карда шудааст, далелҳо бо мисолҳо дастгирӣ карда мешавад; -тавзеҳот дода шудааст, ки қисмҳои зарурии матн, барои ифодаи мавзӯӣ равона</p>	<p>-тезис ва далелҳои пешниҳодшуда бо ҳам алоқаманд мебошанд; -далелҳои бо суханҳои худ шарҳ дода, бо мисолҳо мустаҳкам карда шудааст, лекин на он қадар боваринок аст; -тавзеҳот дода шудааст, қисмҳои зарурии матн, ки барои ифодаи мавзӯӣ равона аст, пешниҳод карда шудааст</p>	<p>-тезис ва пешгӯиҳои қисман алоқамандӣ доранд; -далелҳо бо суханҳои худ шарҳ дода шудаанд, лекин бо мисолҳо мустаҳкам карда нашудааст, -ҳамчун намуна аз матн нақл оварда шудааст барои ифодаи мавзӯӣ, лекин аз тарафи муаллифи эссе шарҳ дода нашудааст</p>	<p>-тезис ва пешгӯиҳои пешрафта бо якдигар алоқамандӣ надоранд; -далелҳо эътимод надоранд, хонанда танҳо матнро нақл мекунад</p>

	аст, пешниҳод карда шудааст			
7. Хотима	-аз далел ва мисолҳо, тезисҳои шарҳдода хулоса бароварда мешавад; -аз рӯи маълумоти умумие, ки дар эссе гирд оварда шудааст, ҷамъбаст карда мешавад	-аз далел ва мисолҳо, тезисҳои шарҳдода хулоса бароварда мешавад; -маълумоте, ки дар эссе гирд оварда шудааст, вале барои муаммои гузошташуда ҷамъбасти муҳокимаҳо оварда нашудааст	-хулоса қисман бо тезис ва далелҳо алоқаманд аст; -маълумоти дар эссе бударо ҷамъбаст мекунад	-хулоса вучуд надорад ё бо тезис ва далелҳо алоқаманд нест
8. Риоя намудан ба нормаҳои улубҳои нутқ	-хатоҳои услубӣ ва нутқӣ вучуд надорад, бошад ҳам 1-то;	-ба 2-3 хатоҳо роҳ додааст;	- ба 4-5 хатоҳо роҳ додааст;	-аз 5 зиёд хатоҳо роҳ додааст

Миқёси ивази балҳо ба баҳоҳо (адабиёт)

Балҳо	Баҳо
40-31	5
30-21	4
20-11	3
10-0	2

Меъёрҳои баҳогузорӣ ба саводнокии эссе(забони тоҷикӣ)

Баҳои «5»	Ба 1 хатои пунктуационӣ ё 1 хатои грамматикӣ иҷозат дода мешавад.
Баҳои «4»	. ба 2 хатои орфографӣ ва 2 хатои пунктуационӣ; . ба 1 хатои орфографӣ ва 3 хатои пунктуационӣ; . ба 4 хатои пунктуационӣ ва 2 хатои грамматикӣ, агар хатоҳои орфографӣ надошта бошад иҷозат дода мешавад.
Баҳои «3»	. ба 4 хатои орфографӣ ва 4 хатои пунктуационӣ; . ба 3 хатои орфографӣ ва 5 хатои пунктуационӣ; . ба 7 хатои пунктуационӣ ва 4 хатои грамматикӣ, агар хатоҳои орфографӣ надошта бошад иҷозат дода мешавад.
Баҳои «2»	Агар хатоҳои орфографикӣ, пунктуационӣ ва грамматикӣ бисёртар вучуд дошта бошад нисбати баҳои «3»